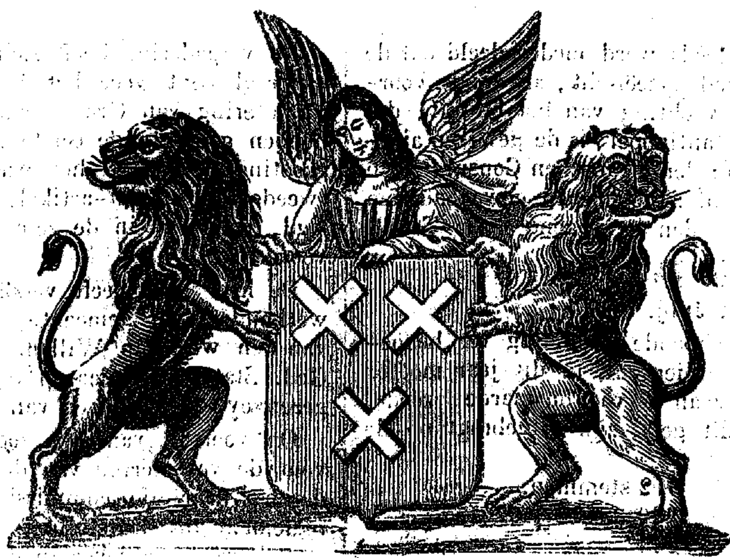
N°. 58.

BREDASCHE COURANT

DONDERDAG 21 JULIJ.

De GEDEPUTEERDE STATEN der provincie *Noord-Brabant*, gelet op art. 11 der wet van den 6. Maart 1853 (*Staatsblad* n°. 47).

Doen te weten, dat door hen, in hunne vergadering van den 5. Julij 1853 is vastgesteld, hetgeen volgt:

De opening der Jagt op het Waterwild wordt bepaald op den 25. Julij aanstaande.

's Hertogenbosch, den 5. Julij 1853.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
A. J. BORRET,
De Griffier,
J. MENU.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *BREDA*, ontvangen hebbende van het bureau van stemopneming alhier, de Processen-Verbaal wegens de inlevering en opening der stembriefjes, ter benoeming van vijf leden van den gemeenteraad.

Brengen bij deze, ter voldoening aan art. 69 der kieswet, ter kennisse van het algemeen, dat afschriften dier processen-verbaal ter puije van het Raadhuis zijn aangeplakt, en ter Secretarie dezer Gemeente voor een ieder ter inzage zijn nedergelegd.

BREDA, den 20. Julij 1853.

C. PELS RIJCKEN, Weth. L. B.
De Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

PUBLICATIE.

DE BURGEMEESTER DER GEMEENTE *BREDA*, brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat, op den 23. Julij aanstaande, aan de Kiezers zullen worden toegezonden de oproepings-brieven bevattende de stembriefjes voor de [illegible] kiezen van *een lid* voor den Gemeente raad alhier; met informatie dat wanneer onverhoopt eenig Kiezer geen brief van oproeping en een stembriefje mogt hebben ontvangen, hij zich ter bekoming daarvan ter Secretarie zal kunnen vervoegen.

BREDA, den 20. Julij 1853.

C. PELS RIJCKEN, Weth. L. B.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den Julij.

De *Moniteur* behelst heden eene circulaire van den minister van buitenl. zaken, in antwoord op die van den graaf *van Nesselrode*. In deze circulaire betreurt het de minister, dat Rusland eene houding heeft aangenomen, welke den uitslag der onderhandelingen meer onzeker maakt, juist op het tijdstip, waarin de Mogendheden al het mogelijke deden, om de bestaande geschillen in der minne bij te leggen. Het heeft dan ook aanvankelijk niet in de bedoeling van Frankrijk en Engeland gelegen, hunne vloten de havens te doen verlaten, maar zij werden daartoe genoodzaakt, vermits Rusland plegtiglijk verklaarde, dat het zijne bedoeling was, de Donau-vorstendommen te bezetten. Op zich zelfs genomen is in de aanwezigheid dier vloten in de Turksche wateren geene schending der traktaten gelegen. De bezetting der Donau-vorstendommen door Rusland is toch eene erkende schending der traktaten, waarna de verschijning der Fransch-Engelsche eskaders in de Dardanellen niet meer in strijd kan zijn met het verdrag van 1841. Alhoewel dit gevoelen op den voorgrond geplaatst wordt, sluit het niet uit, dat men alsnog de middelen zoeke, om tot eene minlijke schikking te geraken.

— De *Moniteur* behelst eenen staat van de opbrengst der rijksmiddelen gedurende de eerste zes maanden dezes jaars. Daaruit blijkt dat zij twee en twintig millioen hooger is dan het vorige jaar. De ministeriele bladen merken aan dat het voordeelig verschil vier en twintig millioen zou bedragen hebben, indien het vorige jaar een gewoon jaar en geen schrikkeljaar ware geweest.

— De geheele spoorweglinie tusschen Parijs en Bordeaux is thans voltooid en voor het algemeen vervoer dienstbaar. Op het eind der vorige week is het laatste gedeelte der linie opengesteld. Verschillende omstandigheden hebben het plan eener plegtige inwijding doen opgeven; maar de ministeriële Parijsche bladen verkondigen de openstelling als eene groote gebeurtenis, als eene overwinning in dien veroveringstogt in welke de Keizer meermalen verklaarde zijne lauweren te willen behalen.

— Men begint reeds toebereidselen te maken voor de openbare feestelijkheden waarmede den 15den Augustus aanstaande de verjaardag des Keizers zal gevierd worden. Het stedelijk bestuur van Parijs heeft in zijne zitting van den 15den dezer daarvoor eene som van fr. 300,000 beschikbaar gesteld; waarvan zal, naar gewoonte, fr. 80,000 besteed worden voor liefdadige oogeinden.

— Er is sprake van een huwelijk tusschen prins *Napoleon Bonaparte* en eene der dochters van koningin *Maria Christina* en den hertog van *Rianzarès*. Zoo deze echtverbintenis tot stand komt, zou de neef van keizer *Napoleon III* de schoonbroeder worden van den Hertog van Montpensier en tevens de bloedverwant van den Graaf van Chambord.

— Het *Journal de Constantinopele*, een half-officieel orgaan der Turksche regering, berigt in zijn nommer van den 30sten Junij, dat volgens de naar Egypte overgebragte bevelen, door den Onderkoning drie linieschepen naar Konstantinopel zullen gezonden worden benevens vier fregatten, twee korvetten, eene goelet en twee stoombooten met landtroepen; zullen deze krijgsmagt waarschijnlijk tegen den 12den Julij te Konstantinopel aankomen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den Julij.

De door de geestelijkheid ontstane strijd ter zake van de gemengde huwelijken duurt voort. Ook in het bisdom Keulen wordt de inzegening dier huwelijken geweigerd, tenzij de niet-katholieke partij zich onderwerpe aan de voorschriften der pauselijke breve van Februarij jl. In het groothertogdom Baden willen de pastoors de geboden niet afkondigen dan op gemelde voorwaarde, de burgemeesters belasten zich hier wel met die taak, maar dan wordt de geldigheid van op die wijze gesloten huwelijken in twijfel getrokken.

— Volgens berigten uit Kopenhagen van den 12den dezer, baard de cholera, die er nu voor de eerst maal heerscht, veel ongerustigheid en angst onder de bevolking; doch was het voor haar een troost en bemoediging dat de Koning niet als gewoonlijk in dit saizoen, een zomerverblijf bezoekt; maar in de hoofdstad [illegible] verpleging der lijders en tegen verbreiding der ziekte.

— De beide kamers der wetgevende magt van het eedgenootschap hebben in hare zitting van den 13den dezer verslag van het bewind ontvangen omtrent het geschil met Oostenrijk. Volgens hetzelve is in den laatsten tijd de staat der zaak niet veranderd; van toenadering tusschen de beide partijen blijkt niet. Het bewind acht echter niet noodig eenigen maatregel voor te stellen.

— Volgens eene uit officiële bronnen geputte opgave heeft de mijnbouw in den Pruisischen Staat in 1852 eene hoeveelheid delfstoffen opgeleverd ter waarde van 13,615,107 thaler, dat is 12½ per cent meer dan in 1851. Hij heeft 67,065 arbeiders bezig gehouden, dat is ruim 7 per cent meer dan 1851.

— Aan de Berlijnsche Koninklijke Maatschappij van Aardrijkskunde is medegedeeld, dat de Russische regering besloten heeft de graden van den meridan te doen meten van Kaap Noord tot aan den mond van den Donau. Dit is de grootste immer ondernomen meting van dien aard.

— Eene depêche uit Konstantinopel van den 9den dezer zegt dat eene gevreesde ministeriële crisis wegens den inmarsch der Russen in de Donau-vorstendommen gelukkig was voorgekomen en men algemeen eene vreedzame schikking verwachtte. Over het te Smyrna voorgevallene duurden de onderhandelingen nog voort.

De vestingkommandant der Dardanellen heeft bevel ontvangen Engelsche en Fransche stoombooten nacht en dag te laten passeren. Ook ten opzigte der overige schepen van de beide vloten zou een dergelijk bevel gegeven zijn.

Volgens berigt uit Alexandria van den 7den dezer waren daar 22,000 man tot inscheping naar Turkijë gereed en 13,000 anderen zouden volgen.

— Aan de Augsburgsche *Allgemeine Zeitung* wordt uit Rome onder dagteekening van den 9den dezer het volgende geschreven:

» De Paus heeft de verkiezing van den nieuwen pater-generaal der Jesuiten-orde bekrachtigd. Het is opmerkelijk, dat onder de tegenwoordige tijdsomstandigheden de keuze niet gevallen is op eenen Spanjaard of Italiaan, tot welke natiën overigens de meeste Jesuiten-generaals behoorden, maar op eene Belg, die gemeenzaam bekend is met de politieke en kerkelijke gesteldheid van Midden-Europa, waarop de orde thans meer en meer haren bekeerings-ijver rigt. Het is een bewijs dat de kiezers hunne taak begrepen.

» Bij een pausselijk besluit is aan ongeveer twee honderd personen, die wegens misdrijven van politieken aard veroordeeld waren, de vrijheid geschonken, onder voorwaarde dat zij den Kerkelijken Staat voor altijd verlaten. Er zijn overigens te Rome nog wel zes honderd politieke veroordeelden of verdachten in hechtenis.

— Nieuwe verwikkelingen hebben plaats gegrepen omtrent de troebelen,

naar Smyrna het tooneel is geweest. Reeds werd medegedeeld dat de Amerikaansche Consul den Hongaar *Costa*, had opgeëischt, als zijnde voorzien van een Amerikaansch paspoort. In afwachting van het besluit, dat moet volgen op de onderhandelingen te Konstantinopel, is de gewezen aide-de-kamp van *Kossuth*, gesteld in handen van den Franschen Consul, doch de bevelhebber der Amerikaansche korvet had zijne sloepen gewapend om zich te verzetten tegen het overbrengen van den gevangene naar Triest.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten Julij.

Bij de op den 19 Julij jl. plaats gehad hebbende stemming ter benoeming van *vijf* leden voor den gemeenteraad alhier, die in dit jaar moeten aftreden, zijn ingeleverd 334 briefjes, waarvan 6 van onwaarde, zoodat de geldige stemmen bedroegen 328. Van dit getal zijn uitgebragt op de Heeren:

Mr. *J. F. C. J. de Roy*,	312 stemmen.
Mr. *L. D. Storm*,	260 »
E. J. A. Kerstens,	244 »
J. C. van Mierlo HEz,	243 »

die alzoo met de volstrekte meerderheid zijn herkozen.

Verder hadden verkregen de Heeren: *F. A. P. van Reuth*, 150; Mr. *P. J. J. Hollingerus Pijpers*, 47; *A. H. Kuppens*, 43; Mr. *C. A. van Dam*, 40; *A. A. N. Cuypers*, 27; *R. A. Verlegh Rzn.*, 26; Mr. *C. A. Flooren*, 25; *J. J. L. Ingenhousz*, 20; Mr. *J. J. Loke*, 17; Mr. *F. van Gils*, 13; Mr. *L. H. C. Ingenhousz*, 10; en *A. P. Maassen*, 9 stemmen; en voorts een aantal anderen die mindere stemmen hadden erlangd.

Alzoo herstemming over de heeren *F. A. P. van Reuth* en Mr. *P. J. J. Hollingerus Pijpers*, welke herstemming op den 2. Augustus aanstaande zal plaats vinden.

— Door de benoeming van den Heer Mr. *P. J. J. Hollingerus Pijpers*, tot Lid der gedeputeerde Staten van dit gewest, is gisteren in eene algemeene vergadering der arrondissements-regtbank alhier eene nieuwe lijst opgemaakt van drie Kandidaten voor de betrekking van Procureur, ter vervanging van wijlen den Heer Mr. *G. Kleijn*; op die lijst zijn thans gebragt de heeren Mr. *C. A. van Dam*, Mr. *A. D. Pels Rijcken* en Mr. *F. J. A. Fles*.

In de zitting der Provinciale Staten van ll. Vrijdag is bij eene vierde stemming tot lid van gedeputeerde staten gekozen de heer Mr. *C. J. van Rijckevorsel*, met 32 van de 50 uitgebragte stemmen. De heer *Kerstens* bekwam daarbij 18 stemmen; en tot buitengewoon lid van dat collegie voor de gevallen voorzien bij art. 89 der provinciale wet, de heer Jhr. Mr. *L. Verheijen*, ter vervanging van den heer Mr. *N. F. Sassen*, met 32 van de 51 uitgebragte stemmen, hebbende Mr. *J. D. W. Pape* 17, en de heer *Bijvoet* die verzocht had niet aanmerking te komen had 2 stemmen bekomen.

In dezelfde zitting zijn de provinciale begrooting, voor zoo ver het de rijksuitgaven betreft, en de rekening en verantwoording der provinciale inkomsten en uitgaven over 1851 vastgesteld.

De vergadering heeft zich vereenigd met de voorgestelde organisatie en instructie der provinciale opzigters in Noorbrabant.

Voorts zijn een aantal rapporten uitgebragt over den aanleg van wegen, het subsidieeren van communale wegen en het magtigen tot aankoop van gronden ter uitvoering van gedecreteerde wegen.

De centrale commissie voor de begrooting heeft rapport uitgebragt op de suppletoire huishoudelijke begrooting over 1853 en de huishoudelijke begrooting over 1854 en behoudens eenige bedenkingen geconcludeerd tot vaststelling dier beide stukken. Ter visie tot de volgende zitting.

De heer *Oomen* heeft rapport uitgebragt op het concept-reglement van het waterschap, ter uitvoering van het kanaal van uitwatering van Grave naar den Amer en geconcludeerd tot voorloopige vaststelling van eenige artikelen van dat concept, ten einde het waterschap in staat te stellen haren werkkring aan te vangen en voort te zetten en tot eene algeheele herziening in de najaarsvergadering van 1854.

Ook het rapport der 4de afdeeling omtrent het ontwerp van een kanaal van uitwatering en scheepvaart in het arrondissement Breda werd goedgekeurd.

Op het tweede lid der conclusie merkt de heer *N. F. Sassen* op, dat de conclusie veel gunstiger luidt dan vroeger het geval was met het toezeggen der subsidie voor het uitwaterings-kanaal van Grave naar den Amer, en om daarin meer gelijkheid te brengen, stelt hij als amendement voor de weglating der woorden: «om naar billijkheid en vermogen behulpzaam te zijn.»

Dit amendement wordt door de afdeeling bestreden. De voorzitter stelt voor, om tot elks bevrediging in deze conclusie ten aanzien van het subsidie dezelfde bewoordingen te bezigen als daarover in de conclusie van het rapport op het uitwaterings-kanaal van Grave naar den Amer voorkomen, waarmede de kamer zich vereenigt.

Ter visie tot de volgende zitting.

De heer *Gerlach* heeft geconcludeerd tot magtiging op gedeputeerde staten, om de geprojecteerde verhooging van den weg van 's Hertogenbosch op Deuteren ten uitvoer te leggen, daar alle zwarigheden daartegen opgeheven zijn. Conform besloten.

De heer *Borret* heeft gerapporteerd op het adres van den gemeenteraad en van ingezetenen te Breda, die de medewerking der Staten inroepen, tot het daarstellen van een kanaal van uitwatering en stoom- en scheepvaart van Breda naar den Moerdijk, en concludeerde tot renvooi aan de speciale commissie tot verbetering der uitwatering enz., in het arrondissement Breda en tot kennisgeving aan de adressanten, dat de Staten de zaak voor alsnog niet vatbaar achten voor eene bepaalde beslissing, maar wanneer dit mogt gebeuren, naar billijkheid en vermogen behulpzaam te zullen zijn. Ter visie tot de volgende zitting.

Eindelijk rapporteerde de heer *van der Ven* namens de speciale commisie tot verbetering van den loop der rivieren de Dommel, de Aa en anderen, en stelde voor de stukken te renvoijeren naar gedeputeerde staten, tot het ontwerpen van een reglement op het gebruik der watermolens en de regeling der winter- en zomer-pegels.

Ter visie tot de volgende zitting.

Zitting van den 16den Julij.

In deze zitting zijn de gewijzigde provinciale huishoudelijke begrooting over 1853 en de provinciale huishoudelijke begrooting over 1854, deze laatste met eene nadere wijziging vastgesteld.

De vergadering heeft zich vereenigd met het uitgebragt rapport omtrent het reglement voor het waterschap, ter uitvoering van het kanaal van uitwatering van Grave naar den Amer, na daarin twee wijzigingen te hebben gebragt, de eerste in art. 32 waarin thans bepaald is dat de begrooting ook door het waterschap zal moeten worden goedgekeurd, de tweede in het slot-artikel, waarin nu is voorgeschreven, dat het gewijzigd reglement in de zomer-zitting van 1854 aan de staten zal worden voorgelegd.

De heer *Bots* heeft verslag uitgebragt op een adres van burgemeester en wethouders der gemeente Fijnaart, vragende bespoediging in den aanleg van den weg van Willemstad naar Bergen-op-Zoom. *Concl.* renvooy naar Ged. Staten, om daarop te letten gelijktijdig als op de overige aan hun gerenvoyeerde adressen van dezelfde strekking. Conform besloten.

Op voorstel van den voorzitter, is het rapport der speciale commissie voor de verbetering van den loop der rivieren de Dommel, de Aa en anderen, naar die commissie terug gezonden, tot het ontwerpen van een reglement tot daarstelling van een waterschap voor elke dezer rivieren, met verzoek daarover in de najaarszitting de noodige voorstellen te doen.

Is ingekomen een voorstel van den heer *Bijvoet*, lid der vergadering, om de door het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen uitgeloofde premie van *f* 300, (behalve eene gouden medaille ter waarde van *f* 150) te verhoogen door eene bijdrage uit de provinciale fondsen van *f* 500 en alzoo te brengen op *f* 800, uitgeloofd voor de beste beantwoording der prijsvraag tot herstel van het uitwendige der St. Jans-kerk te 's Hertogenbosch. De vergadering heeft zich met dat voorstel vereenigd.

Nog is ingekomen een adres van de kamer van koophandel en fabrieken te 's Bosch, strekkende dat de vergadering bij de hooge regering zal aandringen op de spoedige volvoering van den weg van Eindhoven naar de Limburgsche grenzen, en van den grooten weg van Turnhout naar Tilburg; dit adres is gezonden naar gedeputeerde staten om te handelen in den zin van het adres.

Na het uitbrengen van nog eenige rapporten, is de heer *Heeren* benoemd tot lid der speciale commissie voor de verbetering van de uitwatering enz., in het arrondissement Breda, en is de zomer-vergadering door Zijne Exc. den voorzitter namens den koning, onder dankzegging voor de door de leden betoonden ijver en eensgezindheid voor gesloten verklaard.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben het onderzoek over het ontwerp van wet tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen nagenoeg ten einde gebragt. Slechts nog eene afdeeling is ll. Vrijdag daarover vergaderd geweest. Men verneemt, dat de behandeling van het ontwerp tot belangrijke en uiteenloopende beschouwingen in de afdeelingen der Kamer heeft aanleiding gegeven, zoowel wat betreft de vraag, of het ontwerp met de bepalingen der Grondwet is overeen te brengen, als wat aangaat den inhoud der voordragt. Omtrent het eerste punt moeten de gevoelens zeer verdeeld geweest zijn. Ten aanzien van het laatste verneemt men, dat er vele aanmerkingen van verschillenden aard gemaakt en dat er onderscheiden wijzigingen in het ontwerp voorgesteld zijn. Het opmaken van het verslag over dit ontwerp door de commissie van rapporteurs zal wel eenige dagen duren.

— Ingevolge de toezegging, door den Minister van Buitenlandsche Zaken in de zitting der Tweede Kamer van 12 dezer gedaan, en het dienvolgens genomen besluit dier Kamer, is thans een zevental stukken op de zaak der Bisschoppelijke hierarchie betrekkelijk, nadat afschriften daarvan ter griffie van de Kamer waren nedergelegd, gedrukt en rondgedeeld. Zij zijn de volgende: 1°, de nota van den Nederlandschen Gezant aan den Kardinaal-Secretaris van den H. Stoel, in dato 10 Mei ll.; 2°, de mededeeling door den Pauselijken Internuntius te 's Gravenhage, in dato 29 Mei, tot begeleiding van de formulieren der eeden, door de patriarchen, primaten, aartsbisschoppen en titulaire bisschoppen van het Koningrijk der Nederlanden af te leggen; 3°, eene nota des Ministers van Buitenlandsche Zaken, van 1 Junij, waarbij hij ook den inhoud der door de bisschoppen reeds afgelegde eeden verlangt te kennen; 4°, eene nota van den Pauselijken Internuntius, van 4 Junij, waarbij aan dat verlangen voldaan wordt; 5°, eene nota des Ministers van Buitenlandsche Zaken, van 6 Junij, waarbij bepaaldelijk gevraagd wordt, of de mededeeling van 29 Mei niet alleen naar aanleiding der persoonlijke meening van den Internuntius, maar ook volgens de bedoelingen zijner Regering, beschouwd moet worden als het antwoord van den H. Stoel, op dat gedeelte der nota van den graaf van *Liedekerke*, hetwelk op den eed der bisschoppen betrekking heeft, in welk geval de Minister zich vleit dat de Pauselijke Regering niet verzuimen zal hem het antwoord op bovengenoemde nota in zijn geheel te doen toekomen; 6°, de nota van den Kardinaal-Secretaris van Staat, in dato 1 Junij, en 7°, het antwoord van den Nederlandschen Gezant op die nota, gedagteekend 27 Junij.

— De Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, wier vergadering den 6den dezer geopend is, heeft, na het opmaken en vaststellen van haar reglement van orde, al spoedig hare aandacht gevestigd op het belangrijk onderwerp der Bisschoppelijke hierarchie, en te dier zake eene commissie benoemd, in wier handen alles wat daartoe in betrekking staat gesteld is.

— Volgens een der dagbladen worden door de gansche priesterschap van het bisdom Haarlem adressen aan de Tweede Kamer tegen het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen geteekend en wordt aan het slot van dat adres de plegtige verklaring afgelegd, dat door geen eenig dienaar der Godsdienst in de R. K. Kerk, bij of na de aanvaarding zijner bediening, of op eenig ander tijdstip, door het kerkelijk gezag een eed of belofte gevorderd wordt, waarin iets bedenkelijks voor de veiligheid van het Rijk, of voor de openbare orde en rust, of iets strijdigs met de gehoorzaambeid, aan de wetten van den Staat verschuldigd, gelegen is, of gelegen kan zijn, en dat zij nimmer zoodanigen eed of belofte afgelegd hebben of zullen afleggen.

— De minister van Financien heeft aangekondigd, dat er ter verzekering van de verzilvering van het bedrag van tien millioenen guldens, muntbiljetten van *f* 100 en *f* 10, is aangekocht een kapitaal van *f* 1,010,300, 3 pCt. en een kapitaal van *f* 14,402,000 2½ pCt. inschrijvingen; en ter verdere aanvulling onder bewaring der Ned. Bank is nedergelegd aan schatkist-biljetten 2,193,000; — gezamelijk, tegen de koersen vermeld bij de wet, ten bedragen van *f* 10,000,180.

— Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 8sten Julij 1853, N°. 70, eervol emeritaat met pensioen verleend aan den WelEerw. heer *V. van Gogh*, predikant bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Breda, ingaande 1 September 1853.

— In de *Rotterdamsche Courant* leest men:

«De gewigtige uitvinding van den heer *Gintl*, inspecteur der telegrafen in Boheme, waardoor het mogelijk is te gelijker tijd langs denzelfden telegrafischen draad twee berigten in tegenovergestelde rigting af te zenden, is als volmaakt gelukt te beschouwen, daar de hiermede genomen proeven in alle opzigten voldoen. Door de invoering van deze uitvinding wordt het getal der berigten zonder eenige meerdere kosten, verdubbeld.»

— Gedurende een hevig onweder, dat Woensdag avond te Middelburg en in de omstreken woedde, is de bliksem geslagen in de schuur der hofstede van *L. de Pagter*, onder Domburg, en is die schuur, met het daarin liggend hooi en eenig landbouwersgereedschap verbrand, en een stier, vermoedelijk door den bliksem getroffen, dood gevonden.

— Te Goes is dezer dagen een kind van ongeveer 2 jaren, door een haan aangevlogen, op den grond geworpen, en zoodanig aan het hoofd verwond dat men voor zijn leven vreest. De haan is dadelijk gedood en tegen zijnen eigenaar aanklagt ingediend. In de vorige week had te Bommenede een dergelijk geval plaats, waardoor het kind gestorven is.

— Den 14den Julij zijn te Zalt-Bommel eenige aardappelen-schuiten gearriveerd. Er waren 200 mudden aan de beurs om te verkoopen; de schippers hebben niet meer geboden dan *f* 2 per mud; de boeren wilden echter meer hebben, zoodat de aardappelen niet verkocht zijn voor dien prijs.

— Men schrijft uit Katwijk aan Zee, dat dezer dagen aldaar aan het strand gevonden is eene glazen flesch, waarin zich bevond een stukje papier, vermelde de woorden: «*aan boord* Vrouw Johanna, *wij vergaan, overzeild van een Engelschen Kotter*, 28 *Junij* 1853, Fridolin Becker.

— Het *Algemeen Handelsblad* zegt dat de van Calcutta gearriveerde O. I. mail de brievenpaketten van China, Java, Manilla enz. niet heeft medegebragt, zijnde de stoomboot van Hong-Kong, Singapore enz. niet in tijds te Point-de-Galle aangekomen. Dit wordt in verband gebragt met de vertraagde aankomst te Singapore van de mail van het einde van Maart uit Europa, die volgens particuliere berigten van dat blad veroorzaakt was door het breken van een rad en muiterij onder de equipage der stoomboot *Bentinck*, in de vaart van Suez naar Ceylon. De gevolgelijk niet tijdige aankomst den boot te Hong-Kong is vermoedelijk oorzaak der thans in de geregelde dienst van China tot Point-de-Galle ontstane stoornis.

Het laatste der zeven opgenoemde stukken, betrekkelijk de zaak der Bisschoppelijke hierarchie, namelijk het den 27sten Junij gegeven antwoord van den Nederlandschen Gezant op de nota van den Kardinaal-Secretaris van Staat, in dato 1 Junij, luidt als volgt:

« De ondergeteekende, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning der Nederlanden, heeft zich gehaast aan zijn Hof de nota mede te deelen, welke Z. Emin. mgr. de Kardinaal Secretaris van Staat van Z. H., hem wel, onder dagteekening van 1 Junij, heeft willen doen toekomen, betreffende de regeling van de Bisschoppelijke Katholieke hierarchie in het Koningrijk der Nederlanden, en hij is gemagtigd daarop het volgende antwoord te doen toekomen:

In de nota, welke de ondergeteekende, ten gevolge van de bevelen des Konings, zijn Doorluchtigen Souverein, de eer heeft gehad den 10den Mei jl. aan Z. Emin. te overhandigen, heeft hij vooreerst de aandacht van den H. Stoel ingeroepen op den indruk, welken de allocutie van den 7den Maart ll. had voortgebragt, en door haren aard moest voortbrengen op den geest van Z. M. den Koning der Nederlanden en op dien der bevolking van het Koningrijk.

Hij meende dien weg te moeten volgen, niet alleen om de eer van zijn Land te waarborgen, maar ook om den H. Vader in staat te stellen dien indruk weg te nemen, door deze en gene zinsnede van de allocutie op te helderen, welke misschien kwalijk kon begrepen zijn. Het is met innig leedwezen, dat de ondergeteekende moet bekennen, dat hij geene volkomen voldoende opheldering heeft gevonden in het antwoord, dat hij van de zijde van Z. H. heeft ontvangen.

Daar de Nederlandsche Regering intusschen in geenen deelen wenscht de heeling van de ongelukkigerwijs en zeker strijdig met de bedoeling des H. Vaders geslagen wonde moeijelijk te maken, acht de ondergeteekende het nuttig zich er van te onthouden in eene nieuwe discussie hieromtrent te treden. Hij zal er zich toe bepalen op te merken, dat de Pauselijke Regering niet wel gevat heeft, hetgeen op dit punt gezegd is geworden in de nota van den 10den Mei, indien zij meent, dat de Nederlandsche Regering zich beklaagd heeft over de openbaarheid, aan de voornoemde allocutie gegeven. Het is de tekst zelf van die allocutie, welke men vooraf wist, dat tot openbaarmaking bestemd was, en die officieel aan de Regering van den Koning der Nederlanden is medegedeeld, die grond heeft gegeven tot de klagten en de protestatie, welke vervat zijn in de nota van 10den Mei, en de juistheid der hieromtrent geopperde bedenkingen wordt bevestigd door het feit, dat de Heilige Vader, in zijn antwoord van den 1sten Junij, duidelijk te verstaan geeft, dat door den aard van het onderwerp, waartoe zij betrekking heeft, de allocutie van den 7den Maart noodwendig tot openbaarmaking bestemd was. De mededeelingen, welke tusschen Souvereinen worden gewisseld, en de manifesten of allocutien, welke eene Regering betreffende een vreemden Staat openbaar maakt, schijnen zorgvuldig te moeten vermijden eenige toespeling te maken op de geschiedenis van verwijderde tijden, indien de gebeurtenissen, waarvan zij aldus de herinnering opwekken, betrekking hebben op worstelingen van godsdienstigen aard, die de tegenwoordige staat der beschaving gelukkig niet meer schijnt te dulden dat zich hernieuwen.

Harerzijds zal de Nederlandsche Regering het voorbeeld niet volgen, dat in de bovengemelde allocutie gegeven is, en terwijl zij dat gedeelte zijner nota van den 10den Mei en van het antwoord zijner Emin. ter zijde laat, zal de ondergeteekende er zich toe bepalen zijn protest te herhalen.

De ondergeteekende zal te liever die gedragslijn volgen voor de verdere mededeelingen in de tegenwoordige nota te doen, daar hij zich gelukkig rekent de over het algemeen verzoenende bewoordingen van het antwoord van Z. Emin. Mgr. den Kardinaal Secretaris van Staat te erkennen, en tevens in verscheiden zinsneden daarvan den waarborg van een opregt verlangen om in het vervolg alle misverstand te doen ophouden en te verhoeden.

De Regering van den Koning der Nederlanden wordt door hetzelfde verlangen bezield, en de ondergeteekende zal daarom niet terugkomen op de belofte tot eene voorloopige mededeeling ter gelegener tijde, welke door Mgr. den Internuntius zou gedaan zijn, en op het niet voldoen aan die belofte, volgens de inlichtingen, gegeven door de Ministers, die deel van het Nederlandsche Kabinet hebben uitgemaakt. Daar de ondergeteekende geenerlei kennis draagt van de stukken, welke Mgr. de Kardinaal Secretaris van Staat bezit, en die het tegendeel zouden bewijzen, maar welke Zijne Emin. niet geschikt geoordeeld heeft over te leggen, moet de ondergeteekende zich houden aan de inlichtingen, door de vorige Ministers des Konings, zijn Doorluchtigen Meester, gegeven.

Nogtans vindt de ondergeteekende zich belast duidelijk en juist de beginselen bloot te leggen, welke de Nederlandsche Regering, na rijp beraad, als waar erkend heeft, en de gedragslijn te doen kennen, welke zij zich dienvolgens heeft afgebakend. Hij doet dit met te meer genoegen, omdat hij zich vleit te gelooven, dat de aanneming van die beginselen de verhouding gemakkelijk zal maken van den Koning der Nederlanden in betrekking tot Zijne Heiligheid, door de Roomsch-Katholieken als hun geestelijk opperhoofd erkend, en dat daaruit zal voortvloeijen, dat de onderdanen van Z. M., voor al wat hunne eeredienst en uitoefening daarvan betreft, eene volledige vrijheid zullen hebben, door niets omschreven dan naar hetgeen de Grondwet des Lands wil; terwijl, van eene andere zijde, de Nederlandsche Regering die vrijheid van handeling zal genieten binnen den kring harer regten en pligten, welke haar door dezelfde Grondwet wordt voorgeschreven.

Het is mogelijk, dat het Nederlandsch Ministerie, hetwelk het tegenwoordig Kabinet is voorafgegaan, niet klaar genoeg die beginselen heeft opengelegd en dat dienvolgens de Regering van Zijne Heiligheid niet bij magte is geweest de stelling, aan de kerkgenootschappen door de Nederlandsche wet afgebakend, juist te beseffen.

Intusschen is het billijk hier op te merken, dat in de nota van den 24 Maart 1852, van dat Ministerie uitgegaan, en waarvan eenige zinsneden zijn aangehaald in de nota van Z. Emin. mgr. den Kardinaal Secretaris van Staat, van den 1 Junij, andere zinsneden gevonden worden, die door Z. Emin. den kardinaal *Antonelli* niet worden overgenomen.

Daarin wordt het uitdrukkelijk voorbehoud gevonden, »dat de Regering waakt voor de handhaving van de orde en de openbare rust en de gehoorzaamheid aan de wetten." En iets verder wordt gezegd: »dat de Koning, verlangende dat al zijne onderdanen het volle en algeheele genot hebben van de regten en vrijheden, door de Grondwet gewaarborgd, geneigd is aan Zijne Katholieke onderdanen alles toe te staan, wat zij uit dien hoofde zouden kunnen vorderen."

Maar, welke ook de uitdrukkingen zijn, waarvan men zich in die nota's bediend heeft, deze hebben noch het karakter, noch de waarde van eene bekrachtigde overeenkomst. Het blijven eenvoudige nota's, die alleen strekken om het gevoelen te doen kennen van het Ministerie, waarvan zij zijn uitgegaan.

De nota, door den ondergeteekende den 10 Mei jl. overhandigd, betwijfelt in geenen deele, dat, daar de Grondwet des Koningrijks de vrije uitoefening van alle godsdiensten toelaat, de inwendige regeling van de kerkgenootschappen vooral wat betreft de uitoefening van de eeredienst, volgens den geest der Grondwet, aan de willekeur van de kerkgenootschappen zelve zou moeten worden overgelaten. In die nota heeft men slechts doen opmerken, dat dit regt niet in uitdrukkelijke bewoordingen in voorzeide wet is geschreven.

Daar de Regering van den Koning der Nederlanden thans rijpelijk en grondig al de vraagstukken heeft onderzocht, welke met een zoo moeijelijk en teeder onderwerp in verband staan, en hare meening daaromtrent gevestigd heeft, zal zij die beknoptelijk aan den H. Vader doen kennen, om, en wel alleen uit dien hoofde, een bewijs te geven van de achting, welke zij voor Z. H. koestert.

(Het vervolg hierna.)

Bij gelegenheid der Septemberfeesten zullen te Brussel eenige stierengevechten worden gegeven, tot welk einde te St. Josse-ter-Noode een groot strijdperk gebouwd wordt, dat 15,000 personen zal kunnen bevatten en 100,000 francs van aanleg zal kosten. Twaalf torreadors en veertig stieren worden uit Spanje verwacht voor deze voorstellingen, terwijl alle mogelijke voorzorgen worden genomen om die zonder bloedstorting te doen plaats grijpen. De kosten der geheele onderneming worden op 400,000 francs geschat.

— De werkzaamheden aan de spoorweglinie tusschen Rotterdam en Antwerpen worden met den meesten ijver voortgezet. De ophooging van den weg tusschen Merxem en Calmpthout is reeds ten einde gebragt, terwijl men met het leggen der bruggen insgelijks met spoed voortgaat.

[illegible]

AMSTERDAM, den 18 Julij.

TARWE en ROGGE prijshoudend, doch met weinig handel. Verkocht van Tarwe: 129 ℔ bonte Poolsche *f* 340; 131 ℔ mindere dito *f* 340. Van Rogge: 123 ℔ Pruiss. *f* 220; 120 ℔ Donau *f* 206; 120 ℔ Odessa *f* 203; 121 ℔ Pruiss. *f* 211; 115, 116 ℔ Oude Gedroogde *f* 184, *f* 186; in Veiling: 115, 116 ℔ Donau *f* 193, *f* 194, *f* 196

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT lusteloos: 118 ℔ Nijkerker *f* 213.

KOOLZAAD williger: Elve 65 P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren in Aug. 68 P. vl.; in Sept. eerstk. $68^1/_2$ P. vl.; in Oct. eerstk. 69 P. vl.; in Nov. en April eerstk. $69^1/_2$ P. vl.

LIJNZAAD prijsh.: 112, 113 ℔ Odessa *f* 335; 108, 109 ℔ Calcutta *f* 330.

RAAPOLIE vond tot de verhoogde prijzen veel kooplust: op 6/w. *f* 38; Vlieg. *f* 37; 1 Sept. eerstk. *f* $37^3/_4$ à $^5/_8$; 1 Oct. eerstk. *f* $38^1/_2$; 1 Nov. eerstk. *f* $38^1/_2$ à $^5/_8$; 1 Dec. eerstk. *f* 39; 1 Mei eerstk. *f* $39^1/_4$.

LIJNOLIE willig: op 6/w. *f* $33^1/_2$; Vlieg. *f* $32^1/_4$ à $^1/_2$; 1 Oct. eerstk. *f* $32^1/_2$.

HENNEPOLIE op 6/w. *f* 38; Vlieg. *f* 37.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 72 à *f* 76. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* $10^1/_2$ à $12^1/_2$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA
VAN DEN 19. JULIJ 1853.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	9,50	tot *f*	10,65.
Het dito dito Rogge Oude	»	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	»	0,00	» »	6,80.
Het dito dito Boekweit Oude	»	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	»	0,00	» »	0,00.
Een dito pond Boter			*f*	0,84.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	2,90	tot *f*	3,10.
Het 1000 Eiken Telhout			»	3,00.
Het 1000 Dennen Houtwaren			»	2,00.
De kar Spaanders			»	2,90.
De » Struiken			»	3,00.
De 100 Mutsaard			»	3,50.

Advertentiën.

₊ Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, van den 14. Junij 1853, is op verzoek van den Heer **ALBERTUS JACOBUS ROELS**, en van zijne Echtgenoote Vrouwe **HELENA ANTONIA MARIA HALLUNGIUS**, beide zonder beroep, gedomicilieerd te *Bergen-op-Zoom*, tusschen hen uitgesproken SCHEIDING van TAFEL en BED; onder de voorwaarden waaromtrent zij bij akte voor den Notaris BAX, en getuigen, verleden te *Bergen-op-Zoom*, den 31. Maart 1852, zijn overeengekomen.

BREDA, den 20. Julij 1853.

BEKKERS, *Procureur*.

Du Barry's Gezondheid en Kracht-gevend *FARINA*.

Voor Zieken van allen ouderdom en zwakke Kinderen.
Een aangenaam ONTBIJT en AVONDETEN.

Wordt in onderstaande Dépôts verkocht

Voor 2 3½ 8 16 Guldens.
de 1 ℔ 2 ℔ 5 ℔ 12 ℔ blikken Doozen.

Eene Hollandsche Gebruiksaanwijzing is om iedere Doos.
Wij waarschuwen voor NAGEMAAKTE soorten.

Amsterdam, Verkoophuis.
Breda, Wed. Wiercx Folla.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.
» C. H. Veraart.
Boxmeer, G. Muller.
Eindhoven, H. Gruythuizen.
Helmond, A. H. Martin.
Tilburg, C. H. Domhoff.
Tholen, A. E. Maas.

₊ Als aan een geheim geneesmiddel de onderscheiding te beurt valt, dat Lands geneeskundige Instellingen hare waarde bediscussiëren en die met groote meerderheid erkennen, niettegenstaande eigenbelang en afgunst daarbij overwonnen moeten worden; als de Regeringen van magtige volken, voor het algemeen welzijn zorgende, met dit middel eene uitzondering maken op alle andere geheimmiddelen en het vrij toelaten als bestaande verbodstelsels ten zijnen behoeve gewijzigd worden; als ministeriën het, aan onder hun toezigt staande hospitalen toezenden, dan moest men wel aan zulk een middel eene bijzondere waarde toekennen en verdient het wel ter kennisse van iedereen gebragt te worden.

Dit alles is geschied ten behoeve van de **ROB LAFFECTEUR**, die in Frankrijk, Rusland en Belgie vrij ingevoerd en van Regeringswege aan de Hospitalen aanbevolen wordt.

Lijders aan Huidziekten, van welken aard ook, aan klierstoffen, aan gezwellen, aan verwaarloosde en verouderde kwalen, aan verzwakkingen, kunnen met vertrouwen hunne toevlugt daartoe nemen, ja zelfs zij, wier gezondheid door kwikbereidingen en andere gevaarlijke medicamenten benadeeld, een vervallen en ziekelijk leven voortslepen, kunnen op genezing hopen; er zijn authentieke bewijzen van zulke genezingen in grooten getale voorhanden.

Eene kleine brochure, die zeer interessante waarnemingen van geneesheeren bevat, wordt in het **VERKOOPHUIS** *en de bekende Dépôts gratis afgegeven, alsmede bij de meeste Heeren Apothekers.*

Deze **ROB** is eene smakelijke Siroop; de wijze hoe zij gebruikt wordt zeer eenvoudig en in het minst niet lastig. De Rob wordt ook in alle gevallen waar de Levertraan aangewend wordt gebruikt, en met nog betere uitkomsten.

MEN VERLANGT TE KOOP,

om dadelijk te aanvaarden:

Een **BUITENPLAATS** in den omtrek van *Breda*, liefst bij het Dorp *Ginneken*. Adres met *franco* Brieven onder Lª. A. C. bij de Uitgevers dezer.

₊ Bij den Boekhandelaar J. HERMANS te *Breda*, is uitgegeven: **EENE KAART DER STAD BREDA MET ZIJNE OMSTREKEN**, op eene schaal van 1 à 40,000, vervaardigd door L. A. DE HAAN, Landmeter van het Kadaster te *Breda*.

Deze Kaart strekt zich tot op ongeveer 1 uur rond om de stad uit.

Ongekleurd *f* 2,50. Gekleurd *f* 3,—

₊ Alom verzonden:

LORD CHESTERFIELD'S WENKEN VOOR ZIJNEN ZOON,

bij zijne intrede in de wereld. Prijs 75 Cents.

Bovenstaand werkje, dat in Engeland de grootste populariteit bezit, is voor het Nederlandsche publiek bearbeid door een onzer voornaamste letterkundigen, het is eene onmisbare handleiding voor het *savoir vivre* in elken stand der Maatschappij.

₊ Bij G. B. VAN GOOR, Boekhandelaar te *Gouda*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld tegen den Prijs van **20** *CENTS*.

ORANJE EN NEDERLAND ÉÉN

OF

BEANTWOORDING DER VRAAG:

Behoort de geschiedenis van het Huis van Oranje tot het opvoedend element der Nederlandsche jeugd, door

P. J. VAN WEIJGERDEN, Mz.

Openbaar Onderwijzer te Vianen.

Gelezen in de Jaarlijksche Vergadering van Onderwijzers in het vierde district van Zuidholland, te *Gorinchem* op 2 Julij 1853.

De titel van deze Brochure duidt genoegzaam aan, wat men hier te verwachten heeft. Wie nog niet ten volle overtuigd mogt wezen van de groote verdiensten, die het Oranje-huis zich jegens Nederland heeft verworven en van het naauwe verband, dat tusschen die beiden bestaat, zal een en ander hier helder uiteen gezet vinden, en de met warme overtuiging geschreven Redevoering gewis niet dan met voldoening neder leggen.

₊ De Boekhandelaar G. W. VAN DER WIEL, te *Arnhem*, heeft verzonden:

DE MORGENSTER.

Nº. 52: J. P. DE KEIJSER, de aanspraak des Konings. — Dr. P. HOFSTEDE DE GROOT, Iets over eene wet ter regeling der betrekking tusschen den Staat en de Kerkgenootschappen. — J. H. H., Missie-bisdommen. — Gedenkdag der Kerkhervorming. — Pers van den dag. — Een les uit »de Negerhut." — Over de handelwijze van het ministerie Thorbecke, door »een lid van de Oud-bisschoppelijke Klerezy."

Nº. 53: Aan de Evangelischgezinde Christenen in Nederland. — J. P. DE KEIJSER, Urgentie van de wet, door de Troonrede toegezegd. — Dr. F. J. J. A. JUNIUS, Werkt eene onevangelische voorstelling niet mede om twijfelzucht en ongeloof te bevorderen? — M. A. AMSHOFF, de inwendige zending. — De tegenwoordige houding van de beide Kamers der Staten-generaal. — Toezigt op de opleiding der godsdienstleeraars. — V., Wat de Paus ook wel in Nederland zou hebben willen doen. — Pers van den dag.

Nº. 54: S. HOEKSTRA, Bz., Heeft Jezus ooit voor zich zelven de hoogste Goddelijke eer of eene aanbidding, gelijk aan die van God, gevorderd? — Dr. P. HOFSTEDE DE GROOT, Het oprigten van Catecheten-scholen, wenschelijk en mogelijk. — Wets-ontwerp, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen. - De Koning en de Staten-generaal. - De zending des Ministers de Lightevelt. - Zie op Duitschland. - T. G., Geen vrede met Rome, maar strijd, zoo lang Rome van het stelsel van uitsluiting en overheersching niet openlijk afstand doet. — Pers van den dag.

Verschijnt in **WEKELIJKSCHE** nommers en **MAANDELIJKSCHE** stukken. — De eerste Jaargang, ruim **HONDERD** vellen druks, is compleet. - De inteekening op den **TWEEDEN** Jaargang staat alom open. — Abonnementsprijs *f* **8**.

₊ Bij BROESE, & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

I.

VERZAMELING VAN ALGEMEENE ORDERS

EN VAN EENIGE DER MEEST BELANGRIJKE

Besluiten en Instructiën,

uitgevaardigd aan de Koninklijke Nederlandsche Landmagt dienstdoende in OOST-INDIË,

MET EEN ALPHABETISCH REGISTER.

3ᵈᵉ Deel, 2ᵈᵉ Stuk, bevattende het jaar **1852**.

Prijs f 0,60.

II.

DE VERDEDIGING VAN SCHWEIDNITZ

in **1672**,

EEN TOONBEELD UIT WEINIGEN VOOR VELEN.

DOOR

G. KUYPER Hz.,

Luit. Ing. aan de K. A. voor Zee- en Landmagt,

Met drie uitslaande Platen.

Prijs f 2,50.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.